KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 29.3.2021 r.
COM(2021) 164 final

2021/0087 (NLE)

Wniosek

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

zmieniająca decyzję wykonawczą (UE) 2020/1350 w sprawie udzielenia Republice Litewskiej tymczasowego wsparcia na podstawie rozporządzenia (UE) 2020/672 w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej, jaka wystąpiła w związku z pandemią COVID-19

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

- **Przyczyny i cele wniosku**

Rozporządzenie Rady (UE) 2020/672 („rozporządzenie w sprawie SURE”) określa ramy prawne udzielania pomocy finansowej Unii państwom członkowskim, które w wyniku pandemii COVID-19 doświadczają poważnych zakłóceń gospodarczych lub są nimi istotnie zagrożone. Wsparcie w ramach SURE służy finansowaniu przede wszystkim mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy lub podobnych środków służących ochronie pracowników i osób samozatrudnionych, a tym samym zmniejszeniu skali bezrobocia i utraty dochodów, a dodatkowo także finansowaniu niektórych środków ochrony zdrowia, w szczególności w miejscu pracy.

Dnia 25 września 2020 r. Rada przyznała Litwie pomoc finansową w celu uzupełnienia krajowych działań podejmowanych przez to państwo na rzecz łagodzenia wpływu pandemii COVID-19 oraz w reakcji na jej konsekwencje społeczno-gospodarcze dla pracowników i osób samozatrudnionych.

Dnia 11 marca 2021 r. Litwa zwróciła się z nowym wnioskiem o pomoc finansową Unii na podstawie rozporządzenia w sprawie SURE.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie SURE Komisja skonsultowała się z władzami litewskimi w celu zweryfikowania nagłego i znacznego wzrostu faktycznych i planowanych wydatków związanych bezpośrednio z litewskimi instrumentami rynku pracy i spowodowanych przez pandemię COVID-19. W szczególności zwiększone wydatki, w związku z którymi wnioskuje się o dodatkową pomoc finansową, dotyczą istniejących środków, o których mowa w decyzji wykonawczej Rady (UE) 2020/1350:

a) mechanizmu dofinansowania dla pracodawców do szacunkowego wynagrodzenia każdej zatrudnionej osoby, która pozostaje bez pracy. Przed dniem 1 stycznia 2021 r. pracodawca mógł wybrać, czy woli skorzystać z dofinansowania pokrywającego 70 % wynagrodzenia, do maksymalnej kwoty równej 1,5-krotności minimalnego wynagrodzenia, czy też z dofinansowania pokrywającego 90 % wynagrodzenia (100 % w przypadku pracowników w wieku co najmniej 60 lat), do maksymalnej kwoty równej minimalnemu wynagrodzeniu. Od dnia 1 stycznia 2021 r. pracodawca może otrzymywać dofinansowanie pokrywające 100 % wynagrodzenia, do maksymalnej kwoty równej 1,5-krotności minimalnego wynagrodzenia. Pracodawcy korzystający z tego mechanizmu muszą utrzymać zatrudnienie co najmniej 50 % pracowników przez co najmniej trzy miesiące po zakończeniu okresu dofinansowania;

b) mechanizmu dofinansowania dla pracowników, którzy wracają do pracy po okresie pozostawania bez pracy, przez maksymalnie sześć miesięcy od chwili powrotu do pracy. Z zastrzeżeniem limitu na poziomie minimalnego wynagrodzenia lub dwukrotności minimalnego wynagrodzenia, w zależności od rodzaju działalności gospodarczej prowadzonej przez pracodawcę, kwota dofinansowania wypłacana w pierwszym i drugim miesiącu po powrocie do pracy mogłaby wynosić nawet 100 % wynagrodzenia pracownika, w trzecim i czwartym – 50 %, a w piątym i szóstym – 30 %. Dofinansowanie to można uznać za środek podobny do mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy, o których mowa

w rozporządzeniu (UE) 2020/672, ponieważ służy ono zapewnieniu wsparcia dochodu dla pracowników oraz pomaga w utrzymaniu istniejących stosunków pracy;

c) świadczenia dla osób samozatrudnionych, w tym osób samozatrudnionych prowadzących działalność rolniczą i posiadających gospodarstwo rolne o powierzchni co najmniej czterech jednostek wielkości ekonomicznej. W 2020 r. świadczenie wynosiło 257 EUR i było wypłacane w czasie kwarantanny i stanu wyjątkowego oraz przez kolejne dwa miesiące. W 2021 r. świadczenie wynosi 260 EUR i jest wypłacane w czasie kwarantanny i stanu wyjątkowego oraz przez kolejny miesiąc. Świadczenia dla osób samozatrudnionych można uznać za środek podobny do mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2020/672, ponieważ ich celem jest ochrona osób samozatrudnionych lub podobnych kategorii pracowników przed spadkiem lub utratą dochodów.

Litwa przekazała Komisji stosowne informacje.

Uwzględniając dostępne dowody, Komisja zwraca się do Rady z wnioskiem o przyjęcie decyzji wykonawczej o udzieleniu Litwie pomocy finansowej na podstawie rozporządzenia w sprawie SURE w celu wsparcia powyższych środków.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Niniejszy wniosek jest w pełni zgodny z rozporządzeniem Rady (UE) 2020/672, na podstawie którego jest przedkładany.

Niniejszy wniosek stanowi uzupełnienie innego instrumentu prawnego Unii przewidującego udzielenie wsparcia państwom członkowskim w sytuacjach nadzwyczajnych, a mianowicie rozporządzenia Rady (WE) nr 2012/2002 z dnia 11 listopada 2002 r. ustanawiającego Fundusz Solidarności Unii Europejskiej („rozporządzenie (WE) nr 2012/2002”). W dniu 30 marca przyjęto rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/461, które zmienia powyższy instrument w celu rozszerzenia jego zakresu w sposób, który uwzględnia poważne sytuacje kryzysowe dotyczące zdrowia publicznego, oraz określa konkretne działania kwalifikujące się do finansowania.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Wniosek jest jednym z licznych środków opracowanych w odpowiedzi na obecną pandemię COVID-19, takich jak inicjatywa inwestycyjna w odpowiedzi na koronawirusa, i stanowi uzupełnienie innych instrumentów wspierających zatrudnienie, takich jak Europejski Fundusz Społeczny i Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) / InvestEU. Wykorzystując operacje zaciągania i udzielania pożyczek jako wsparcie państw członkowskich w konkretnym przypadku pandemii COVID-19, wniosek ten jest wykorzystywany przez państwa członkowskie na drugiej linii obrony, na potrzeby finansowania mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy oraz podobnych rozwiązań, co może pomóc w ochronie miejsc pracy, a tym samym pracowników i osób samozatrudnionych, przed ryzykiem bezrobocia.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawą prawną niniejszego instrumentu jest rozporządzenie Rady (UE) 2020/672.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Niniejszy wniosek jest odpowiedzią na wniosek państwa członkowskiego i stanowi wyraz europejskiej solidarności poprzez udzielenie pomocy finansowej Unii w formie tymczasowych pożyczek na rzecz państwa członkowskiego dotkniętego pandemią COVID-19. Taka pomoc finansowa pozwala sprostać – na drugiej linii obrony – zwiększonym wydatkom publicznym rządu, w sposób tymczasowy i w odniesieniu do mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy oraz podobnych rozwiązań. Pomoże ona państwom członkowskim w ochronie miejsc pracy, a tym samym w ograniczeniu narażenia pracowników i osób samozatrudnionych na ryzyko bezrobocia i utraty dochodów.

Wsparcie takie pomoże ludności dotkniętej skutkami kryzysu oraz przyczyni się do ograniczenia bezpośrednich skutków społecznych i gospodarczych spowodowanych obecnym kryzysem związanym z COVID-19.

- **Proporcjonalność**

Wniosek jest zgodny z zasadą proporcjonalności. Nie wykracza on poza to, co jest konieczne, by osiągnąć cele instrumentu.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Ze względu na pilną potrzebę przygotowania wniosku w celu jego szybkiego przyjęcia przez Radę nie można było przeprowadzić konsultacji z zainteresowanymi stronami.

- **Ocena skutków**

Z uwagi na pilny charakter wniosku nie przeprowadzono oceny skutków.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Komisja powinna mieć możliwość zaciągania pożyczek na rynkach finansowych w celu udzielenia pożyczek państwom członkowskim wnioskującym o pomoc finansową w ramach instrumentu SURE.

Oprócz gwarancji udzielanych przez państwa członkowskie przewidziano także inne zabezpieczenia na potrzeby zapewnienia stabilności finansowej systemu:

- rygorystyczne i zachowawcze podejście do zarządzania finansowego;
- stworzenie portfela pożyczek, co ogranicza w przypadku poszczególnych państw członkowskich ryzyko koncentracji, roczną ekspozycję i nadmierną ekspozycję, zapewniając jednocześnie przyznanie wystarczających zasobów państwom najbardziej potrzebującym; oraz
- możliwość rolowania długu.

2021/0087 (NLE)

Wniosek

DECYZJA WYKONAWCZA RADY

zmieniająca decyzję wykonawczą (UE) 2020/1350 w sprawie udzielenia Republice Litewskiej tymczasowego wsparcia na podstawie rozporządzenia (UE) 2020/672 w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej, jaka wystąpiła w związku z pandemią COVID-19

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2020/672 z dnia 19 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia europejskiego instrumentu tymczasowego wsparcia w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej (SURE), jaka wystąpiła w związku z pandemią COVID-19[1], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Dnia 25 września 2020 r. Rada przyznała Litwie na jej wniosek z dnia 7 sierpnia 2020 r. pomoc finansową w postaci pożyczki o wartości nieprzekraczającej 602 310 000 EUR, o maksymalnym średnim terminie zapadalności wynoszącym 15 lat w celu uzupełnienia krajowych działań podejmowanych przez to państwo na rzecz łagodzenia wpływu pandemii COVID-19 oraz w reakcji na jej konsekwencje społeczno-gospodarcze dla pracowników i osób samozatrudnionych.

(2) Pożyczka miała zostać przeznaczona na sfinansowanie mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy i podobnych środków przyjętych przez Litwę, o których mowa w decyzji wykonawczej Rady (UE) 2020/1350[2].

(3) Pandemia COVID-19 w dalszym ciągu wyłącza znaczną część ludności Litwy z aktywności zawodowej. Doprowadziło to do nagłego i poważnego wzrostu wydatków publicznych na Litwie w odniesieniu do środków, o których mowa w art. 3) lit. a) i b) decyzji wykonawczej (UE) 2020/1350.

(4) Pandemia COVID-19 oraz nadzwyczajne środki wdrożone przez Litwę w latach 2020 i 2021, aby zapobiec jej rozprzestrzenianiu się oraz złagodzić jej skutki społeczno-gospodarcze i zdrowotne, miały i nadal mają ogromny wpływ na finanse publiczne. Zgodnie z prognozą Komisji z jesieni 2020 r. zakładano, że na koniec 2020 r. deficyt oraz dług sektora instytucji rządowych i samorządowych na Litwie wyniesie odpowiednio 8,4 % i 47,2 % produktu krajowego brutto (PKB). Prognozuje się, że w 2021 r. deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych na Litwie wyniesie

[1] Dz.U. L 159 z 20.5.2020, s. 1.

[2] Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2020/1350 z dnia 25 września 2020 r. w sprawie udzielenia Republice Litewskiej tymczasowego wsparcia na podstawie rozporządzenia (UE) 2020/672 w celu zmniejszenia zagrożeń związanych z bezrobociem w sytuacji nadzwyczajnej, jaka wystąpiła w związku z pandemią COVID-19, Dz.U. L 314 z 29.9.2020, s. 35.

6,0 % PKB, zaś dług osiągnie poziom 50,7 % PKB. Jak wynika ze śródokresowej prognozy Komisji z zimy 2021 r., PKB Litwy ma wzrosnąć o 2,2 % w 2021 r.

(5) W dniu 11 marca 2021 r. Litwa zwróciła się do Unii o dodatkową pomoc finansową w kwocie 354 950 000 EUR przeznaczoną na dalsze uzupełnienie krajowych działań podejmowanych przez to państwo w latach 2020 i 2021 na rzecz łagodzenia wpływu pandemii COVID-19 oraz w reakcji na jej konsekwencje społeczno-gospodarcze dla pracowników i osób samozatrudnionych. W szczególności dotyczy to środków określonych w motywach 6-8.

(6) W ustawie o zatrudnieniu nr XII-2470 z dnia 21 czerwca 2016 r. zmienionej w 2020 r.[3], o której mowa w art. 3) lit. a) decyzji wykonawczej (UE) 2020/1350, Litwa wprowadziła mechanizm dofinansowania dla pracodawców do szacunkowego wynagrodzenia każdej zatrudnionej osoby, która pozostaje bez pracy, jako wsparcie w czasie stanu wyjątkowego lub podczas kwarantanny. Przed dniem 1 stycznia 2021 r. pracodawca mógł wybrać, czy woli skorzystać z dofinansowania pokrywającego 70 % wynagrodzenia, do maksymalnej kwoty równej 1,5-krotności minimalnego wynagrodzenia, czy też z dofinansowania pokrywającego 90 % wynagrodzenia (100 % w przypadku pracowników w wieku co najmniej 60 lat), do maksymalnej kwoty równej minimalnemu wynagrodzeniu. Od dnia 1 stycznia 2021 r. pracodawca może otrzymywać dofinansowanie pokrywające 100 % wynagrodzenia, do maksymalnej kwoty równej 1,5-krotności minimalnego wynagrodzenia. Pracodawcy korzystający z tego mechanizmu muszą utrzymać zatrudnienie co najmniej 50 % pracowników przez co najmniej trzy miesiące po zakończeniu okresu dofinansowania.

(7) Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu nr XII-2470 z dnia 21 czerwca 2016 r. zmienioną w 2020 r., o której mowa w art. 3) lit. a) decyzji wykonawczej (UE) 2020/1350, dofinansowanie wypłacano również pracownikom powracającym po okresie pozostawania bez pracy[4], przez maksymalnie sześć miesięcy od chwili powrotu do pracy. Z zastrzeżeniem limitu na poziomie minimalnego wynagrodzenia lub dwukrotności minimalnego wynagrodzenia, w zależności od rodzaju działalności gospodarczej prowadzonej przez pracodawcę, kwota dofinansowania wypłacana w pierwszym i drugim miesiącu po powrocie do pracy mogłaby wynosić nawet 100 % wynagrodzenia pracownika, w trzecim i czwartym – 50 %, a w piątym i szóstym – 30 %. Dofinansowanie to można uznać za środek podobny do mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2020/672, ponieważ służyło ono zapewnieniu wsparcia dochodu dla pracowników oraz pomaga w utrzymaniu istniejących stosunków pracy.

(8) Władze wprowadziły również świadczenia dla osób samozatrudnionych, w tym osób samozatrudnionych prowadzących działalność rolniczą i posiadających gospodarstwo rolne o powierzchni co najmniej czterech jednostek wielkości ekonomicznej, o czym mowa w art. 3 lit. b) decyzji wykonawczej (UE) 2020/1350. Środek ten zmieniono w 2020 r.[5] W 2020 r. świadczenie wynosiło 257 EUR i było wypłacane w czasie kwarantanny i stanu wyjątkowego oraz przez kolejne dwa miesiące. W 2021 r.

---

[3] Art. 41, część 2-1 ustawy o zatrudnieniu nr XII-2470 z dnia 21 czerwca 2016 r., zmienionej ustawą nr XIII-2822 z dnia 17 marca 2020 r., ustawą nr XIII-2846 z dnia 7 kwietnia 2020 r., ustawą nr XIII-3005 z dnia 4 czerwca 2020 r. oraz ustawą nr XIV-131 z dnia 23 grudnia 2020 r.

[4] Art. 41, część 2-4 ustawy o zatrudnieniu nr XII-2470 z dnia 21 czerwca 2016 r., zmienionej ustawą nr XIII-2822 z dnia 7 maja 2020 r. oraz ustawą nr XIII-3005 z dnia 4 czerwca 2020 r.

[5] Art. 5-1 ustawy o zatrudnieniu nr XII-2470 z dnia 21 czerwca 2016 r., zmienionej ustawą nr XIII-2822 z dnia 17 marca 2020 r., ustawą nr XIII-2846 z dnia 7 kwietnia 2020 r., ustawą nr XIII-2877 z dnia 30 kwietnia 2020 r. oraz ustawą nr XIV-35 z dnia 3 grudnia 2020 r.

świadczenie wynosi 260 EUR i jest wypłacane w czasie kwarantanny i stanu wyjątkowego oraz przez kolejny miesiąc. Świadczenia dla osób samozatrudnionych można uznać za środek podobny do mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy, o których mowa w rozporządzeniu (UE) 2020/672, ponieważ ich celem jest ochrona osób samozatrudnionych lub podobnych kategorii pracowników przed spadkiem lub utratą dochodów.

(9) Litwa spełnia warunki dotyczące zwrócenia się z wnioskiem o pomoc finansową, które określono w art. 3 rozporządzenia (UE) 2020/672. Litwa przedstawiła Komisji odpowiednie dowody potwierdzające, że faktyczne i planowane wydatki publiczne wzrosły o 1 101 607 198 EUR od dnia 1 lutego 2020 r. w związku ze środkami krajowymi przyjętymi w celu złagodzenia skutków społeczno-gospodarczych pandemii COVID-19. Stanowi to nagły i znaczny wzrost, ponieważ dotyczy on także przedłużenia istniejących środków krajowych bezpośrednio dotyczących mechanizmów zmniejszonego wymiaru czasu pracy i podobnych środków, które obejmują znaczną część przedsiębiorstw i ludności aktywnej zawodowo na Litwie. Litwa sfinansowała 144 347 198 EUR zwiększonej kwoty wydatków ze środków unijnych.

(10) Komisja skonsultowała się z Litwą oraz zweryfikowała nagły i znaczny wzrost faktycznych i planowanych wydatków publicznych związanych bezpośrednio z mechanizmami zmniejszonego wymiaru czasu pracy oraz podobnymi środkami, o których mowa we wniosku z dnia 11 marca 2021 r., zgodnie z art. 6 rozporządzenia (UE) 2020/672.

(11) Należy zatem udzielić pomocy finansowej, aby pomóc Litwie w przezwyciężeniu skutków społeczno-gospodarczych poważnych zakłóceń gospodarczych spowodowanych przez pandemię COVID-19. Komisja powinna podejmować decyzje dotyczące terminów zapadalności, wysokości i uruchamiania transz i podtransz w ścisłej współpracy z organami krajowymi.

(12) Litwa i Komisja powinny uwzględnić niniejszą decyzję w umowie pożyczki, o której mowa w art. 8) ust. 2 rozporządzenia (UE) 2020/672.

(13) Niniejsza decyzja powinna pozostawać bez uszczerbku dla wyniku procedur dotyczących zakłóceń funkcjonowania rynku wewnętrznego, które mogą zostać podjęte, w szczególności zgodnie z art. 107 i 108 TFUE. Niniejsza decyzja nie uchyla obowiązku powiadomienia Komisji przez państwo członkowskie, na podstawie art. 108 TFUE, o przypadkach potencjalnej pomocy państwa.

(14) Litwa powinna regularnie przedstawiać Komisji informacje dotyczące realizacji planowanych wydatków publicznych, aby umożliwić Komisji ocenę stopnia realizacji tych wydatków przez Litwę.

(15) Decyzję o udzieleniu pomocy finansowej podjęto, uwzględniając istniejące i przewidywane potrzeby Litwy, a także już przedłożone lub planowane wnioski pozostałych państw członkowskich o pomoc finansową na podstawie rozporządzenia (UE) 2020/672, z uwzględnieniem zasad równego traktowania, solidarności, proporcjonalności i przejrzystości,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

W decyzji wykonawczej (UE) 2020/1350 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Unia udziela Litwie pożyczki do maksymalnej wysokości 957 260 000 EUR. Maksymalny średni termin zapadalności pożyczki wynosi 15 lat.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Warunkiem uruchomienia pierwszej transzy jest rozpoczęcie obowiązywania umowy pożyczki, o której mowa w art. 8 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2020/672. Wszelkie kolejne transze uruchamiane są na warunkach określonych w takiej umowie pożyczki lub, w stosownych przypadkach, warunkiem ich uruchomienia jest wejście w życie addendum do takiej umowy pożyczki lub zmienionej umowy pożyczki zawartej między Litwą a Komisją.”;

2) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 3

Litwa może finansować następujące środki:

a) dofinansowanie wynagrodzeń w trakcie okresu pozostawania bez pracy przewidziane w art. 41 ustawy o zatrudnieniu nr XII-2470 z dnia 21 czerwca 2016 r. zmienionej w 2020 r.;

b) dofinansowanie wynagrodzeń po okresie pozostawania bez pracy przewidziane w art. 41 ustawy o zatrudnieniu nr XII-2470 z dnia 21 czerwca 2016 r. zmienionej w 2020 r.;

c) świadczenia dla osób samozatrudnionych przewidziane w art. 5-1 ustawy o zatrudnieniu nr XII-2470 z dnia 21 czerwca 2016 r. zmienionej w 2020 r.;

d) świadczenia dla osób samozatrudnionych prowadzących działalność rolniczą przewidziane w art. 5-2 ustawy o zatrudnieniu nr XII-2470 z dnia 21 czerwca 2016 r. zmienionej w 2020 r.”;

3) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Artykuł 4

1. Litwa przekazuje Komisji do dnia 30 marca 2021 r., a następnie co sześć miesięcy, informacje dotyczące realizacji planowanych wydatków publicznych do czasu całkowitego zrealizowania tych wydatków.

2. Jeżeli środki, o których mowa w art. 3), opierają się na planowanych wydatkach publicznych i podlegają decyzji wykonawczej zmieniającej decyzję wykonawczą (UE) 2020/1350, Litwa informuje Komisję w terminie sześciu miesięcy od daty przyjęcia takiej decyzji, a następnie co sześć miesięcy o realizacji planowanych wydatków publicznych do całkowitego zrealizowania takich planowanych wydatków publicznych.”.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Litewskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący